

13.

Wartość seksualności oraz jej akceptacja

I. PROSPEKT WARTOŚCI

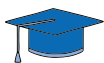
1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój moralny

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Zrozumienie znaczenia seksualności: miłości, macierzyństwa i ojcostwa

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Kierowanie się na dobro drugiej osoby odmiennej płci

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Seksualność jako sposób relacji międzypersonalnych¹.

¹ „Nie można tedy żadną miarą mniemać, iż popęd seksualny, który ma swoją własną celowość w człowieku, celowość z góry określoną, niezależną od woli i samostanowienia człowieka, jest czymś, co znajduje się poniżej osoby i poniżej miłości. Celem właściwym popędu jest istnienie

- Seksualność jako dar i zadanie.
- Seksualność jest wartością, która w naturalny sposób przynależy do natury człowieka.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIA, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Seksualność jest jednym z wymiarów relacji osobowej.
- Popęd podlega rozumowi i wolnej woli człowieka – nie powinien być nieświadomą siłą.
- Seksualność nie służy tylko do zaspokajania zmysłowych potrzeb.
- W relacjach psychoseksualnych osoba odmiennej płci jest podmiotem, a nie przedmiotem.

Zasady

- Jestem odpowiedzialny za to, jak kieruję swoją seksualnością.
- Zawsze mam na względzie dobro osoby odmiennej płci.
- Nie postrzegam drugiej osoby tylko ze względu na jej przymioty seksualne.
- Mam świadomość, że niezależnie od moich emocji i pragnień, druga osoba jest zawsze podmiotem i celem spotkania.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Dobre relacje między rodzicami stanowią przykład sensu seksualności i jej właściwego ukierunkowania.
- Seksualność jest integralną częścią miłości i musi być przeżywana z szacunkiem dla drugiej osoby.
- Seksualność jest znakiem miłości ludzkiej.

Zasady

- Kształtuję w dziecku właściwe pojęcie miłości. Jest to pragnienie dobra dla drugiej osoby.

gatunku Homo sapiens, jego przedłużanie, *procreatio*, a miłość osób, mężczyzny i kobiety, kształtuje się w obrębie tej celowości, niejako w jej łożysku, kształtuje się jakby z tego tworzywa, którego popęd dostarcza”. K. Wojtyła, *Miłość i odpowiedzialność*, wyd. TN KUL, Lublin 2015, s. 51.

- Uczę dziecko, jak przeżywać seksualność².
- Uczę młodego człowieka, że seksualność realizuje się przez ojcostwo i macierzyństwo.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Dar seksualności nakazuje szacunek dla drugiej osoby.
- Akceptacja i postępowanie zgodne ze swoją płcią kształtuje się w środowisku szkolnym.
- Postawa nauczyciela ma być przykładem przeżywania seksualności na miarę godności osoby.

Zasady

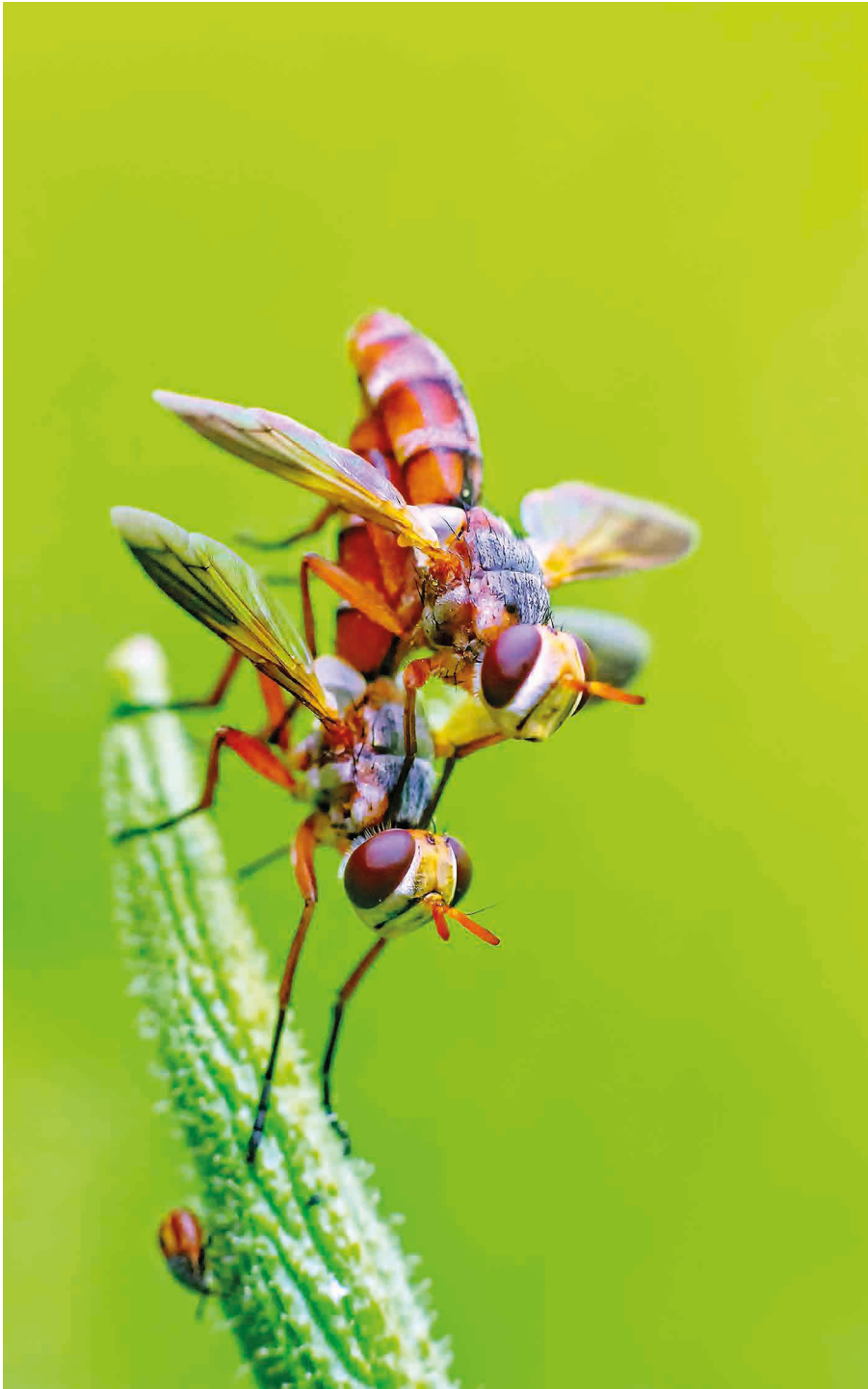
- Wymagam, żeby między uczniami panowały właściwe relacje.
- Uświadamiam uczniom, że seksualność przynależy do sfery miłości.
- Chronię młodzież przed zbyt wczesnym rozbudzeniem i inicjacją seksualną.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Zapraszamy na lekcję małżeństwo, które opowiada o tym, jak przygotować się do ról w małżeństwie: męża i ojca, żony i matki. Dzieląc się swoim doświadczeniem, ukazując uczniom na czym polega odpowiedzialność za dobro drugiej osoby. Pomocą dydaktyczną mogą być nagrane konferencje Wandy Półtawskiej *Jestem odpowiedzialny za swój kwiat* lub Jacka Pulikowskiego *Kobieta + Mężczyzna. Obdarowani sobą czy skazani na siebie? Czyli o sztuce budowania więzi*.

² „Na rodzicach spoczywa też szczególna odpowiedzialność w sferze wychowania seksualnego. Istotne znaczenie dla harmonijnego wzrastania ma fakt, by dzieci stopniowo i w sposób uporządkowany poznawały sens płciowości oraz uczyły się doceniać ludzkie i moralne wartości z nią związane: «Ze względu na powiązania zachodzące pomiędzy wymiarem płciowym osoby a jej wartościami etycznymi, wychowanie ma doprowadzić do znajomości zasad moralnych i uznania ich za konieczną i cenną gwarancję odpowiedzialnego wzrostu osobowego w dziedzinie płciowości ludzkiej» (FC 37). Rodzice są zobowiązani do zweryfikowania sposobów realizacji wychowania seksualnego w instytucjach wychowawczych w celu sprawdzenia, czy tak ważny i delikatny temat podejmowany jest we właściwy sposób”. KNSK 243.

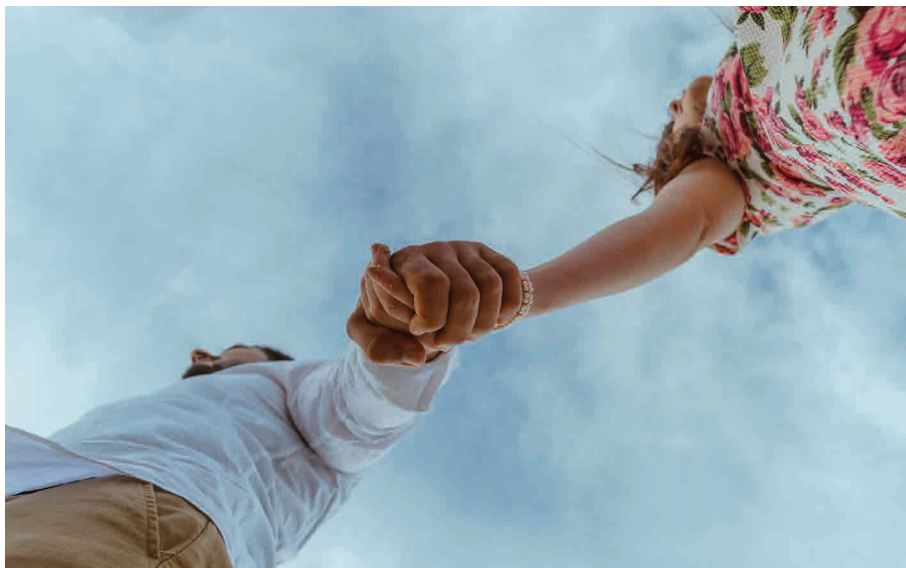
1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Młodzież jest świadoma odpowiedzialności, jaka wiąże się z seksualnością. Zdaje sobie sprawę, że seksualność prowadzi do ojcostwa i macierzyństwa, dlatego do tych ról trzeba dojrzeć. To w rodzinie młody człowiek przygotowuje się do dojrzałego przeżywania swojej płciowości, poprzez samowychowanie i zdobywanie właściwej wiedzy.

1.10. ZAGROŻENIA

Młodzież dąży do zaspokajania i realizowania popędu seksualnego w oderwaniu od miłości. Nie bierze odpowiedzialności za swoją seksualność. Przedwczesna inicjacja seksualna osób niedojrzałych wypacza proces psychicznego rozwoju, powoduje zagrożenie niewłaściwymi nawykami i zachowaniami psychofizycznymi.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Seksualność jest bardzo ważną sferą życia ludzkiego. Wiąże się z nią postrzeganie siebie w wymiarze swojej płciowości: męskości i kobiecości. To obszar

intymności osoby ludzkiej, skierowany na budowanie bliskości i więzi emocjonalnej z drugim człowiekiem. Seksualność realizuje się w zjednoczeniu małżonków w miłości i zrodzeniu potomstwa. Człowiek jest istotą seksualną od momentu poczęcia aż do śmierci. Dzieciństwo i wiek młodzieńczy to pewne etapy rozwoju seksualnego.

Edukacja seksualna jest nauką o czynnikach biologicznych, psychicznych i kulturowych, które kształtują seksualność człowieka. Dzięki właściwej edukacji seksualnej młody człowiek może się dowiedzieć jak kierować własną seksualnością, by nie przekraczać przyjętych norm. Warunkiem skutecznej edukacji seksualnej w szkołach jest jej integralność z systemem wartości przekazywanym młodzieży przez ich rodziców. Dlatego tak ważna jest współpraca tych dwóch podmiotów wychowujących w procesie wychowania młodego człowieka do właściwego rozumienia swojej seksualności.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Opis stworzenia świata rozpoczyna Biblię i przedstawia pochodzenie świata i człowieka. Zawiera się w nim wiara w to, że człowiek i wszechświat mają swoje źródło jedynie w Bogu. Podkreśla doskonałość wszystkiego, co zostało stworzone przez Boga. Tłumaczy też zależności, jakie zachodzą między Bogiem, człowiekiem i światem. Najwyższym ze stworzeń jest człowiek. Został stworzony przez Boga na końcu dzieła stworzenia, na Jego obraz i podobieństwo oraz by panować nad ziemią i wszelkim stworzeniem. Człowiek został stworzony jako mężczyzna i niewiasta.

A wreszcie Bóg rzekł: „Uczyńmy człowieka na Nasz obraz, podobnego nam. Niech panuje nad rybami morskimi, nad ptactwem powietrznym, nad bydłem, nad ziemią i nad wszystkimi zwierzętami pełzającymi po ziemi!”

Stworzył więc Bóg człowieka na swój obraz, na obraz Boży go stworzył: stworzył mężczyznę i niewiastę.

Rdz 1,26-27.

Człowiek został stworzony na obraz i podobieństwo Boga, przez co posiada godność osoby. Godność jest ściśle powiązana z człowiekiem, nie posiada jej żadne inne stworzenie, a jedynie istota rozumna, którą jest człowiek. Jest ona

fundamentem i źródłem praw i wolności osoby. Godność jest więc konsekwencją bycia osobą i jest taka sama dla każdej istoty ludzkiej: kobiety i mężczyzny. Jest nienaruszalna i nie można jej się zrzec! Mężczyzna i kobieta są więc sobie równi i wzajemnie się uzupełniają, bo są istotami stworzonymi na Boże podobieństwo. Lekcję na temat wartości seksualności warto zacząć od przeczytania opisu stworzenia świata i rozmowy na temat godności każdego człowieka.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Bóg stworzył człowieka mężczyzną i kobietą, wprowadzając przez to w całe dzieje ludzkości ową szczególną „dwoistość” przy całkowitej równości, gdy chodzi o godność osobową oraz zdumiewającej komplementarności, gdy chodzi o podział przymiotów, właściwości i zadań, związanych z męskością i kobiecością istoty ludzkiej.

Na horyzoncie miłości, centralnej dla chrześcijańskiego doświadczenia małżeństwa i rodziny, wyróżnia się również inna cnota, często zapominana w obecnych czasach relacji burzliwych i płytkich: czułość. Zwróćmy się

do łagodnego i intensywnego Psalmu 131. Podobnie, jak to dostrzegamy także w innych tekstach (por. Wj 4,22; Iz 49,15; Ps 27,10), więź między wiernym a jego Panem wyraża się w rysach miłości rodzicielskiej lub matczynej. Pojawia się tutaj delikatna i czuła intymność między matką a dzieckiem, noworodek śpi w ramionach swojej matki, po czym karmiony jest piersią. Jest to – jak to wyraża hebrajskie słowo *gamul* – dziecko już rozbudzone, które trzyma się świadomie matki noszącej je na piersi. Jest to zatem intymność świadoma, a nie tylko biologiczna. Psalmista śpiewa: „wprowadziłem ład i spokój do mojej duszy. Jak niemowlę u swej matki” (Ps 131,2).

AL 28.

Miłości pomiędzy mężczyzną i kobietą, która nie rodzi się z myśli i woli człowieka, ale w pewien sposób mu się narzuca, starożytna Grecja nazywała *erosem*. Musimy już z góry uprzedzić, że grecka wersja Starego Testamentu jedynie dwukrotnie używa słowa *eros*, podczas gdy Nowy Testament nigdy go nie stosuje: z trzech słów greckich, dotyczących miłości — *eros*, *philia* (miłość przyjaźni) i *agape* — pisma nowotestamentowe uprzywilejowują to ostatnie, które w języku greckim pozostawało raczej na marginesie. Jeśli chodzi o pojęcie miłości przyjaźni (*philia*), to zostało ono podjęte i pogłębione w Ewangelii św. Jana, aby wyrazić relację między Jezusem i Jego uczniami. To pominięcie słowa *eros* wraz z nową wizją miłości, wyrażoną poprzez słowo *agape*, w nowości chrześcijaństwa oznacza niewątpliwie coś zasadniczego w odniesieniu do pojęcia miłości.

DCE 3.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

Wtedy przystąpili do Niego faryzeusze, chcąc Go wystawić na próbę, i zadali Mu pytanie: „Czy wolno oddalić swoją żonę z jakiegokolwiek powodu?”. On odpowiedział: „Czy nie czytaliście, że Stwórca od początku stworzył ich jako mężczyznę i kobietę?”. I rzekł: „Dlatego opuści człowiek ojca i matkę i złączy się ze swoją żoną, i będą oboje jednym ciałem. A tak już nie są dwoje, lecz jedno ciało. Co więc Bóg złączył, niech człowiek nie rozdziela”.

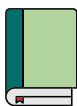
Mt 19,3-6.

KKK 372;
por. 111; 147.

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Mężczyzna i kobieta są stworzeni „jedno dla drugiego”: Bóg nie stworzył ich „jako części” i „niekompletnych”. Bóg stworzył ich do wspólnoty osób, w której jedno może być „pomocą” dla drugiego, ponieważ są równocześnie równi jako osoby („kość z moich kości...”) i uzupełniają się wzajemnie jako mężczyzna i kobieta.

IV. LITERATURA

- Benedykt XVI, *Enc. «Deus caritas est». O miłości chrześcijańskiej*, Wydawnictwo M, Kraków 2006.
- Eldredge J., *Dziki serce. Ćwiczenia w drodze. Osobisty przewodnik prowadzący do odkrycia tajemnicy twojego męskiego ducha*, tłum. M. Sabiło-Widera, wyd. Logos, Warszawa 2005.
- Eldredge J., *Podróż pragnień. W poszukiwaniu życia, o jakim marzyliśmy*, tłum. J. Muranty, wyd. Logos, Warszawa 2006.
- Eldredge J., *Urzekająca – dziennik osobisty. Odkrywanie tajemnicy kobiecej duszy*, tłum. J. Muranty, S. Ryżyk, wyd. Logos, Warszawa 2006.
- Franciszek, *Posynodalna adh. «Amoris laetitia». O miłości w rodzinie*, Wydawnictwo M, Kraków 2016.
- Iwanek M., *Jak wychowanie wpływa na naszą seksualność? Poradnik dla rodziców i opiekunów*, [online:] <https://yourkaya.pl/you-know/a/jak-wychowanie-wplywa-na-seksualnosc-poradnik#gref> [dostęp: 31.07.2021].
- Jan Paweł II, *Adh. Familiaris consortio*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 2, *Adhortacje*, Wydawnictwo M, Kraków 2006, s. 69-132.
- Jan Paweł II, *List apostolski Parati semper do młodych całego świata z okazji Międzynarodowego Roku Młodzieży*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 3, *Listy*, Wydawnictwo M, Kraków 2007, s. 251-275.
- Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.
- Mit o Demeter i Persefonie (Korze)*, w: A. Nożyńska-Demianiuk, *Mity greckie*, wyd. Ibis, Poznań 2018, s. 67-73.

- Nowakowski P.T., *Promocja seksu w kolorowych pismach dla młodzieży jako problem pedagogiczny*, „Społeczeństwo i Rodzina” 2005, R. 2, nr 2, s. 134-140.
- Papieska Rada Iustitia et Pax, *Kompendium nauki społecznej Kościoła*, tłum. D. Chodyniecki, wyd. Jedność, Kielce 2005.
- Pawlukiewicz P., *Porozmawiajmy spokojnie o tych sprawach*, wyd. Liberton, Warszawa 1998.
- Pelamatti L., *Bolesna miłość. Kiedy seksualność dzieli małżonków*, tłum. E. Łukaszyk, Wydawnictwo WAM, Kraków 2005.
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. Biblia Tysiąclecia*, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.
- Półtawska W., *Jestem odpowiedzialny za mój kwiat* [MC], wyd. Rhetos, Warszawa [b.r.].
- Posłuchaj, córko... o «tych sprawach»*, tłum. Ł. Wiraszka, Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia, Sandomierz 2006.
- Posłuchaj, synu... o «tych sprawach»*, tłum. Ł. Kondraciuk, Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia, Sandomierz 2006.
- Pulikowski J., *Kobieta + Mężczyzna. Obdarowani sobą czy skazani na siebie? Czyli o sztuce budowania więzi* [CD], wyd. Rethos, Warszawa 2007.
- Regulska A., *Wartość czystości seksualnej. Analiza etyczno-pedagogiczna*, Wydawnictwo Maternus Media, Tychy 2007.
- Risé C., *Sztuka ojcostwa*, tłum. A. Soćko, wyd. W drodze, Poznań 2012.
- Sattler H., *Rodzice, dzieci i «te sprawy»*, tłum. Ł. Wiraszka, Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia, Sandomierz 2013.
- Struzik Z., *Zeszyt o Bożej Opatrzności nr 10. Teologia ciała w nauczaniu Jana Pawła II*, wyd. Instytut Papieża Jana Pawła II, Warszawa 2018.
- W trosce o integralne wychowanie*, red. M. Nowak, T. Ożóg, A. Rynio, wyd. KUL, Lublin 2003.
- Wojtyła K., *Miłość i odpowiedzialność*, wyd. TN KUL, Lublin 2015.